

SFS 1998:1405

Utkom från trycket
den 4 december 1998

Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank;

utfärdad den 26 november 1998.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank²

dels att 55 § skall upphöra att gälla,

dels att 4, 10, 20, 29, 31-35, 38-50 och 56 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 9 § skall lyda ”Valuta- och penningpolitik”,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 33a, 33b, 39a och 41a §§, av följande lydelse.

4 § Riksbanken har enligt 9 kap. 12 § regeringsformen ansvar för penningpolitiken.

Målet för Riksbankens verksamhet skall vara att upprätthålla ett fast penningvärde.

Riksbanken skall också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

10 § Riksbanken skall besluta om tillämpningen av det växelkurssystem som regeringen beslutat om.

20 §³ I penningpolitiskt syfte får Riksbanken genom beslut i enskilda fall uppställa kassakrav gentemot kreditinstitut.

Med kassakrav avses att viss andel, högst femton procent, av kreditinstitutets placeringar eller förbindelser, beräknade på det sätt Riksbanken i det enskilda fallet bestämmer, skall under angiven tid motsvaras av medel som med eller utan räntegottgörelse skall inestå på räkning för institutet i Riksbanken. I den utsträckning Riksbanken i det enskilda fallet bestämmer likställs med sådana medel kreditinstitutets ineliggande kassa.

För ett utländskt kreditinstitut som har rätt att driva verksamhet från filial här i landet beräknas kassakravet på filialens placeringar eller förbindelser.

29 § Uppkommer i Riksbankens verksamhet anledning att väcka en fråga om författningsändring eller någon annan åtgärd från statens sida, får

¹ Prop. 1997/98:40, bet. 1997/98:KU15, rskr. 1997/98:147, bet. 1998/99:KU2, rskr. 1998/99:6.

² Senaste lydelse av 55 § 1992:1641.

³ Senaste lydelse 1992:1619.

fullmäktige eller direktionen inom sitt respektive ansvarsområde göra framställning i ämnet till riksdagen eller regeringen.

Innan en framställning till riksdagen eller regeringen görs skall fullmäktige och direktionen samråda med varandra.

31 § Enligt 9 kap. 12 § regeringsformen har Riksbanken elva fullmäktige, som väljs av riksdagen.

Fullmäktige väljer inom sig en ordförande samt en vice ordförande.

32 § Enligt 9 kap. 12 § regeringsformen leds Riksbanken av en direktion, som utses av fullmäktige. Direktionen består av sex ledamöter som utses för en tid av sex år. Fullmäktige utser ordförande i direktionen, som samtidigt skall vara chef för Riksbanken, och minst en vice ordförande, som samtidigt skall vara vice riksbankschef.

Fullmäktige skall när det behövs bestämma i vilken inbördes ordning vice riksbankschefer skall tjänstgöra i riksbankschefens ställe när riksbankschefen har förhinder.

33 § Ledamöter av fullmäktige får inte

1. vara statsråd,
2. vara ledamot i direktionen,
3. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en bank eller annat företag som står under Finansinspektionens tillsyn, eller
4. inneha annan anställning eller annat uppdrag som gör dem olämpliga för uppdraget som fullmäktig.

Ledamöterna får inte heller vara underåriga, i konkurs, underkastade näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en ledamot tar en sådan anställning eller ett sådant uppdrag som kan strida mot bestämmelserna i första stycket skall riksdagen entlediga ledamoten från uppdraget i fullmäktige.

33 a § Ledamöter av direktionen får inte

1. vara ledamot av riksdagen,
2. vara statsråd,
3. vara anställd i Regeringskansliet,
4. vara anställd centralt av ett politiskt parti,
5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en bank eller annat företag som står under Finansinspektionens tillsyn, eller
6. inneha annan anställning eller annat uppdrag som gör dem olämpliga att vara direktionsledamot.

Ledamöterna får inte heller vara underåriga, i konkurs, underkastade näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en ledamot tar en sådan anställning eller ett sådant uppdrag som kan strida mot bestämmelserna i första stycket skall ledamoten genast anmäla det till fullmäktige.

Under ett år efter det att en ledamots anställning har upphört får ledamoten inte utan fullmäktiges medgivande inneha sådan anställning eller sådant uppdrag som avses i första stycket 5 och 6.

33 b § Fullmäktiges rätt att skilja en ledamot av direktionen från hans anställning följer av 9 kap. 12 § regeringsformen.

Talan mot beslut om skiljande från anställning skall ske inom två månader från delgivning av beslutet. Riksbankschefen får föra talan vid EG-domstolen. Övriga ledamöter får väcka talan i Högsta domstolen.

Högsta domstolen får förklara ett beslut om skiljande från anställning ogiltigt.

Väcks inte talan inom den tid som föreskrivs i andra stycket har parten förlorat sin talan.

34 §⁴ Riksbanken bedriver verksamhet vid ett huvudkontor i Stockholm, där också fullmäktige och direktionen har sitt säte.

Riksbanken får dessutom bedriva verksamhet vid riksbankskontor och riksbanksdepåer till det antal och på de orter som Riksbanken bestämmer.

35 §⁵ Vid huvudkontoret skall det finnas en revisionsenhet samt de övriga enheter som Riksbanken beslutar.

Verksamheten vid revisionsenheten leds av fullmäktige, om inte annat följer av lagen (1988:46) om revision av riksdagsförvaltningen m.m.

Fördelningen av ärenden mellan enheterna skall framgå av den arbetsordning som avses i 38 §.

Revisionsenheten vid Riksbanken utför också revision av Riksdagens förvaltningskontor, Riksdagens ombudsmän och Riksdagens revisorer enligt revisionsplaner som fastställs av respektive myndighet.

38 §⁶ Fullmäktige beslutar om arbetsordning i Riksbanken.

Fullmäktig samt sådan personal och uppdragstagare hos Riksbanken som Riksbanken bestämmer skall skriftligen anmäla sitt innehav och ändring i innehavet av finansiella instrument som anges i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument till Riksbanken. Detta gäller dock inte för ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige samt ledamöter i direktionen.

Riksbanken beslutar i övrigt i enskilda fall i frågor som rör personal och uppdragstagare hos banken, i den mån inte annat följer av lag eller beslut av riksdagen eller av Riksdagens förvaltningskontor.

39 § Bestämmelser om ersättning till ledamöter och suppleanter i fullmäktige finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Lön och andra anställningsförmåner för ledamöter i direktionen fastställs av fullmäktige.

39 a § Ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige samt ledamöterna i direktionen skall till riksdagen skriftligen anmäla

1. innehav av finansiella instrument som anges i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,

⁴ Senaste lydelse 1991:1538.

⁵ Senaste lydelse 1994:1069.

⁶ Senaste lydelse 1996:1021.

2. innehav av andel i ett handelsbolag eller en ekonomisk förening utom bostadsrättsförening samt andel i en motsvarande utländsk juridisk person,
3. ägande, helt eller delvis, av näringsfastighet enligt 1 kap. 5 § kommunalskattelagen (1928:370),

4. avtal av ekonomisk karaktär med tidigare arbetsgivare, såsom avtal om löne- eller pensionsförmån som lämnas under den tid som omfattas av uppdraget i fullmäktige eller anställningen i direktionen, och

5. krediter eller andra skulder samt villkoren för dessa.

Anmälan av tillgångar och avtal enligt första stycket 2–4 behöver inte göras om dessa tillsammans understiger ett marknadsvärde på 500 000 kronor. Detsamma gäller krediter och andra skulder enligt första stycket 5 om dessa tillsammans understiger 500 000 kronor.

Anmälan enligt första stycket skall göras när uppdraget eller anställningen påbörjas. Behöver enligt andra stycket tillgångar och avtal eller krediter och andra skulder inte anmälas vid denna tidpunkt skall anmälan ske senast inom fyra veckor från det att den i andra stycket angivna gränsen uppnåtts.

Anmälan skall därefter göras av förändring som innebär att

1. tillgång som avses i första stycket 1 förvärvas,

2. det sammanlagda värdet av tillgångar och avtal enligt första stycket 2–4 eller det sammanlagda beloppet av krediter och andra skulder enligt första stycket 5 förändrats med mer än 100 000 kronor sedan anmälan senast gjordes, under förutsättning att det sammanlagda värdet eller beloppet efter förändringen inte understiger 500 000 kronor eller

3. villkorsändring sker beträffande krediter och andra skulder som har anmälts.

Anmälan av sådana förändringar som avses i fjärde stycket skall göras senast fyra veckor från det att förändringen inträffade.

40 §⁷ Hos Riksbanken skall det finnas en personalansvarsnämnd med riksbankschefen som ordförande. Nämnden skall därutöver bestå av, förutom personalföreträdarna, de ledamöter som Riksbanken utser. Följande frågor skall, om de rör andra än ledamöter av direktionen, prövas av ansvarsnämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,

2. disciplinansvar,

3. åtalsanmälan,

4. avstängning.

Personalansvarsnämnden är beslutför när ordföranden och minst hälften av de andra ledamöterna är närvarande.

41 §⁸ Fullmäktige skall

1. utse ledamöter i direktionen enligt 9 kap. 12 § regeringsformen, chef för Riksbanken samt fastställa inbördes ordning mellan vice riksbankschefer enligt 32 §,

2. besluta om lön och andra anställningsförmåner för ledamöterna i direktionen enligt 39 § andra stycket,

⁷ Senaste lydelse 1997:104.

⁸ Senaste lydelse 1997:104.

3. lämna medgivande för avgående ledamöter av direktionen att inneha en anställning eller ett uppdrag enligt 33 a § fjärde stycket,
4. besluta om att skilja ledamot av direktionen från hans anställning enligt 33 b §,
5. lämna förslag till disposition av Riksbankens vinst till riksdagen och Riksdagens revisorer enligt 48 § andra stycket,
6. svara för framställningar inom sitt ansvarsområde enligt 29 §,
7. besluta om arbetsordning i Riksbanken enligt 38 § första stycket,
8. leda verksamheten vid revisionsenheten enligt 35 § andra stycket, och
9. bestämma utformningen av de sedlar och mynt som banken ger ut enligt 5 §.

Fullmäktige får för Riksbankens räkning lämna remissyttranden inom sitt verksamhetsområde.

Ärenden som inte skall avgöras av fullmäktige avgörs av direktionen. Direktionen kan besluta att ärenden får avgöras av riksbankschefen eller någon annan tjänsteman i Riksbanken.

41 a § Ledamöter av direktionen får inte söka eller ta emot instruktioner när de fullgör penningpolitiska uppgifter.

42 §⁹ Riksbanken skall inför alla viktiga penningpolitiska beslut informera det statsråd som regeringen utser.

43 §¹⁰ Vid fullmäktiges sammanträden skall protokoll föras.

Fullmäktige är beslutföra när minst åtta av ledamöterna är närvarande. Varje ledamot som deltar i den slutliga handläggningen är skyldig att delta även i avgörandet. Ingen är dock skyldig att rösta för mer än ett förslag. Ett beslut om att skilja en ledamot av direktionen från hans anställning förutsätter att minst åtta av fullmäktiges ledamöter är ense om beslutet.

44 § Vid direktionens sammanträden skall protokoll föras.

Direktionen är beslutföra när minst hälften av ledamöterna är närvarande. Ärenden som kräver ett skyndsamt beslut får dock avgöras av två ledamöter, om de är ense om beslutet. Varje ledamot som deltar i den slutliga handläggningen av ett ärende är skyldig att delta även i avgörandet. Ingen är dock skyldig att rösta för mer än ett förslag.

Ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige har rätt att närvara vid direktionens sammanträden med yttranderätt men utan förslags- och rösträtt.

45 § Fullmäktige och direktionen får inte sammanträda på ett område som är ockuperat av främmande makt.

46 § I skrivelser som fullmäktige eller direktionen avger till riksdagen eller regeringen skall det anges vilka ledamöter som deltagit i beslutet och vem som varit föredragande. Har skiljaktig mening anmälts i ärendet, skall den anges i skrivelsen eller framgå av bifogat protokollsutdrag.

⁹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

¹⁰ Senaste lydelse 1991:1538. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

47 § Riksbankens räkenskapsår är kalenderår.

Varje år före utgången av december månad skall direktionen fastställa en budget för Riksbankens förvaltningsverksamhet under det följande räkenskapsåret. Direktionen skall lämna budgeten till riksdagens finansutskott, Riksdagens revisorer och fullmäktige för kännedom.

48 § Riksbanken är bokföringsskyldig och det åligger banken att fullgöra denna skyldighet på ett sätt som ger erforderlig information för en bedömning av bankens verksamhet.

Varje år före den 15 februari skall direktionen till riksdagen, Riksdagens revisorer och fullmäktige avge redovisning för det föregående räkenskapsåret. Fullmäktige skall till riksdagen och Riksdagens revisorer lämna förslag till disposition av Riksbankens vinst. Redovisningen skall omfatta resultaträkning, balansräkning, förvaltningsberättelse och en redogörelse för valuta- och penningpolitiken samt för hur Riksbanken har främjat ett säkert och effektivt betalningsväsende.

49 § Riksbankens resultaträkning och balansräkning fastställs av riksdagen, som också beslutar hur bankens vinst skall disponeras. Har reservfonden gått ned under femhundra miljoner kronor skall minst tio procent av årets vinst avsättas till reservfonden tills denna åter nått upp till detta belopp.

Riksdagen beslutar om ansvarsfrihet för fullmäktige för dess verksamhet och för direktionen för förvaltningen av Riksbanken. Ansvarsfrihet får vägras endast om det finns skäl att föra talan om ekonomiskt ansvar mot en ledamot av fullmäktige eller direktionen eller om ledamoten bör åtalas för brottsligt förfarande i samband med sitt uppdrag eller sin anställning.

50 § Riksbanken skall minst två gånger om året lämna en skriftlig redogörelse till riksdagens finansutskott om penningpolitiken.

Riksbanken skall löpande offentliggöra statistiska uppgifter om valuta- och kreditförhållanden. Riksbanken skall även offentliggöra beslut om diskontoförändringar.

56 §¹¹ Riksbankens beslut enligt denna lag får överklagas endast i den utsträckning och i den ordning som sägs i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagens förvaltningskontor och myndigheter. Hur talan förs mot fullmäktiges beslut om skiljande av en ledamot av direktionen från hans anställning regleras i 33 b §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

2. Riksdagen väljer, i enlighet med bestämmelsen i punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1998:1403) om ändring i riksdagsordningen, senast under december månad 1998 ledamöter till fullmäktige i Riksbanken med tillämpning av bestämmelserna i 31 § första stycket och 33 § i deras nya lydelse.

3. De fullmäktige som valts enligt punkt 2 väljer, senast under december månad 1998, inom sig ordförande och en vice ordförande samt utser, för tiden från och med lagens ikraftträdande, en direktion i Riksbanken, ordfö-

¹¹ Senaste lydelse 1989:189.

rande i direktionen samt minst en vice ordförande. Fullmäktige skall därvid tillämpa bestämmelserna i 32, 33a och 43 §§ i deras nya lydelse.

4. När Riksbankens direktion utses enligt punkt 3 skall en av ledamöterna väljas för sex år, en för fem år, en för fyra år, en för tre år, en för två år och en för ett år.

På regeringens vägnar

ERIK ÅSBRINK

Göran Haag
(Finansdepartementet)

